

[Reagování atomů]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 23. 1. 2005
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 23. 1. 2005

[Reagování atomů]

Na úrovni atomů se to tedy má – z hlediska radikálně fenomenologického – tak, že jeden atom nereaguje na druhý atom jako na ten, kterým „jest“, nýbrž jako na ten, který se mu nějak „jeví“. A to, jak se mu jeví druhý atom, závisí sice do jisté míry na „skutečnosti“ toho druhého atomu, ale také – a to do velké míry, možná do mnohem větší míry – na rozsahu jeho vlastní vnímavosti, tj. na jeho vlastní reaktibilitě (a jejím prahu). Z toho pak nutně vyplývá, že všude tam, kde jsme ve svých pozorováních závislí jen na reaktibilitě atomů (a její úrovni i rozsahu), dostává se nám nutně informací značně skreslených, přinejmenším velmi redukováných. Stručně řečeno, atomy se nám (pokud jsme závislí na tom, jak na sebe atomy navzájem reagují) jeví jako mnohem primitivnější, jednodušší, než jak opravdu jsou. Pro tuto úroveň reaktivity jsou plný rozsah a složitost skutečné povahy atomů prostě nedostižné; to však nikterak neznamena, že překročení této meze je nutně nemožné. Podmínkou takového překročení je nalezení takového typu vnímavosti vůči atomům (a jejich povaze i vlastnostem), které se neomezuje na zprostředkování nezbytných informací pouze jinými atomy a jejich úrovní reaktivity. Tak vzniká otázka, je-li možné najít nějaké jiné entity (nejlépe rovněž fyzikální povahy), které jsou s to svou reaktivitou rozpoznat i to, co jiným atomům zůstává nepřístupno (a pak na to svým způsobem reagovat). Zde se na prvním místě nabízejí elektrony, které jsou s atomy resp. jádry atomů v mnohem uvolněnějším kontaktu, než jak tomu je se vztahy uvnitř atomárních jader. Zejména se však zdá, že elektrony jsou vnímavější než samy atomy na širší souvislosti ve svém okolí. Už Whitehead v 30. letech upozornil na pravděpodobnost, že to jsou elektrony, které reagují jinak v živém těle než mimo ně. Měl ovšem za to, že reagují jen na prostředí živého těla; ale což když se ukáže, že reagují také na „vnitřní prostředí“ atomových jader? Co když souhra mezi atomy a živou tkání je oněmi elektrony jen zprostředkována, ale sahá mnohem dále, než bychom si mysleli? Co když to jsou skutečně samy atomy, tj. jejich jádra, jež se účastní „dění života“ organismů, a nejsou to jen bláznivě poletující elektrony?

(Písek, 050123–2.)